

Κλιματική αλλαγή: Εκατοντάδες τροπικά είδη εισβάλλουν στη Μεσόγειο

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Οικολογία & Κλιματική Κρίση, Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον (χλωρίδα-πανίδα)

Η στάθμη της θάλασσας αναμένεται να ανέβει πάνω από ένα μέτρο έως το 2100 με τη Μεσόγειο να γίνεται η ταχύτερα θερμαινόμενη και η πιο αλμυρή θάλασσα στον πλανήτη.

Με θερμοκρασίες που αυξάνονται κατά 20% πιο γρήγορα σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσο όρο, και με τη στάθμη της θάλασσας να αναμένεται να ανέβει πάνω από ένα μέτρο έως το 2100, η Μεσόγειος γίνεται η ταχύτερα θερμαινόμενη και η πιο αλμυρή θάλασσα στον πλανήτη μας.

Νέα έκθεση του WWF, που έρχεται στη δημοσιότητα τη φετινή Παγκόσμια Ημέρα Ωκεανών (8 Ιουνίου), δείχνει πώς η κλιματική κρίση έχει ήδη επηρεάσει -σε κάποιες περιπτώσεις ανεπανόρθωτα- μερικά από τα πιο σημαντικά θαλάσσια οικοσυστήματα της Μεσογείου.

Σχεδόν 1.000 ξενικά είδη έχουν ήδη μεταναστεύσει στα ολοένα και πιο θερμά νερά της Μεσογείου και έχουν αντικαταστήσει ενδημικά είδη, ενώ τα αυξανόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα προκαλούν καταστροφές σε θαλάσσια λιβάδια αγγειόσπερμων, όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας και κοραλλιογενείς υφάλους της περιοχής. Η κλιματική κρίση μεταμορφώνει τα θαλάσσια οικοσυστήματα, γεγονός που έχει συνέπειες και σε οικονομικούς τομείς, όπως είναι η αλιεία και ο τουρισμός, ενώ παράλληλα επηρεάζει και τις συνήθειές μας στην κατανάλωση ψαρικών. Χρειάζεται να αναλάβουμε επείγοντως δράση, προκειμένου να περιοριστούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αλλά και να προσαρμοστούμε στη νέα πραγματικότητα μίας θερμαινόμενης θάλασσας.

Η νέα έκθεση του WWF με τίτλο Η επίδραση της κλιματικής αλλαγής στη Μεσόγειο: Ιστορίες από μια θάλασσα που υπερθερμαίνεται, αναδεικνύει τις έξι

κύριες επιπτώσεις που έχει η κλιματική αλλαγή στη θαλάσσια βιοποικιλότητα και τις επακόλουθες αλλαγές σε βασικά είδη ψαριών και οικοτόπους, καθώς και τον συνεπαγόμενο αντίκτυπο στις τοπικές κοινωνίες. Το WWF επισημαίνει την επικίνδυνη σχέση μεταξύ των επιπτώσεων που οφείλονται στο κλίμα και των πιέσεων που ασκεί ο άνθρωπος στη θαλάσσια ζωή, όπως η υπεραλίευση, η ρύπανση, η παράκτια ανάπτυξη και η ναυτιλία, οι οποίες έχουν ήδη πλήξει σοβαρά την ανθεκτικότητα των θάλασσών μας.

Οι αλλαγές στους οικοτόπους και τους πληθυσμούς των ψαριών είναι εμφανείς. Στα ισραηλινά ύδατα, τα εγχώρια μαλάκια έχουν μειωθεί κατά σχεδόν 90%, ενώ ξενικά είδη, όπως η αγριόσαλπα, αποτελούν το 80% των αλιευμάτων στην Τουρκία. Παράλληλα, είδη από νοτιότερες περιοχές, όπως τα μπαρακούντα (λούτσοι) και οι ροφοί, συναντώνται πλέον συχνά στα νερά της Λιγυρίας στη βόρεια Ιταλία. Οι παράκτιες κοινότητες έχουν αρχίσει να προσαρμόζονται στη νέα πραγματικότητα, μαθαίνοντας να μαγειρεύουν αγριόσαλπες, μέδουσες και άλλα ξενικά είδη ως λιχουδιές, ή εγκαθιστώντας δίκτυα γύρω από παραλίες για να κρατήσουν μακριά τις μέδουσες. Οι πιο υψηλές θερμοκρασίες και οι καταιγίδες μεταμορφώνουν επίσης τον βυθό της θάλασσας, οδηγώντας σε μείωση των λιβαδιών ποσειδωνίας, των γοργόνιων κοραλλιών και της πίνας.

Οι έξι κύριες επιπτώσεις

Ειδικότερα, οι έξι κύριες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη Μεσόγειο, σύμφωνα με την έρευνα, είναι οι εξής:

- «Τροπικοποίηση» της θάλασσας, με τα είδη που ζούσαν στην περιοχή να εκτοπίζονται ή να πεθαίνουν λόγω της αυξανόμενης θερμοκρασίας. «Η απόλυτη έλλειψη κοινών μεσογειακών ειδών και η ευρεία εμφάνιση μη-ενδημικών ειδών, καθιστά το θαλασσινό τοπίο μη αναγνωρίσιμο σε σύγκριση με άλλες μεσογειακές περιοχές», δηλώνει ο Paolo Albano, ο επικεφαλής ερευνητής στη συγκεκριμένη μελέτη.

- Μεταναστεύσεις ψαριών σημειώνονται σε ολόκληρη την περιοχή: σχεδόν 1.000 νέα ξενικά είδη (126 από αυτά είδη ψαριών) έχουν εισέλθει στη Μεσόγειο, προκαλώντας μειώσεις σε ενδημικά είδη -σε ποσοστό έως και 40% σε ορισμένες περιοχές. Την ίδια στιγμή, είδη ψαριών μετακινούνται από τις νότιες ακτές της Αφρικής προς τα πιο θερμά βόρεια ύδατα.

- Οι μέδουσες βρίσκονται παντού. Στις νότιες περιοχές της Μεσογείου σημειώνονται κάθε χρόνο όλο και περισσότερες πληθυσμιακές εκρήξεις μεδουσών οι οποίες διαρκούν ολοένα και περισσότερο. Τα πολλά χρόνια υπεραλίευσης έχουν οδηγήσει στα πρόθυρα κατάρρευσης αρκετά από τα ιχθυαποθέματα ειδών που

ανταγωνίζονταν για τροφή τις μέδουσες, με αποτέλεσμα τώρα ορισμένοι ψαράδες να πιάνουν περισσότερες μέδουσες από ψάρια.

- Τα λιβάδια ποσειδωνίας απειλούνται από τα όλο και πιο ζεστά ύδατα και από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας, με τρομερές συνέπειες για τη βιοποικιλότητα και τον «μπλε άνθρακα». Είναι ενδεικτικό πως τα λιβάδια ποσειδωνίας αποθηκεύουν το 11-42% των εκπομπών CO₂ από τις μεσογειακές χώρες.

- Το 30% όλων των Γοργονιών (είδη κοραλλιών) καταστράφηκε από μία και μόνο καταιγίδα. Εμβληματικά είδη κοραλλιών που μέχρι τώρα έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε πολλά σύνθετα μεσογειακά οικοσυστήματα καταστρέφονται από ακραία καιρικά φαινόμενα.

- Το 80-100% του πληθυσμού πίνας (*Pinna nobilis*) χάθηκε πρόσφατα σε περιστατικά μαζικής θνησιμότητας στην Ισπανία, την Ιταλία και σε άλλες περιοχές της Μεσογείου. Αυτό το δίθυρο μαλάκιο, το μεγαλύτερο ενδημικό στη Μεσόγειο, και ένα από τα μεγαλύτερα στον κόσμο, μπορεί να δημιουργήσει ενδιαιτήματα για έως και 146 διαφορετικά είδη.

Όλες οι παραπάνω επιπτώσεις δείχνουν ξεκάθαρα την ισχυρή σύνδεση μεταξύ κλίματος και ωκεανών, καθώς και την ανάγκη για βελτιωμένη προστασία των θαλασσών μας για την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των ιχθυοαποθεμάτων αλλά και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους. Η ορθή και αποτελεσματική διαχείριση των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών (ΘΠΠ) κρίνεται αναγκαία. Σήμερα, οι προστατευόμενες περιοχές καλύπτουν μόνο το 9,68% της Μεσογείου και μόνο το 1,27% διαθέτει μέτρα για την αποτελεσματική διαχείριση και προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων. Πρόσφατη έρευνα της Μεσογειακής πρωτοβουλίας του WWF, με τίτλο «30 μέχρι το 30: Σενάρια για την ανάκαμψη της βιοποικιλότητας και των ιχθυοαποθεμάτων» αναδεικνύει ότι η προστασία του 30% της Μεσογείου, μέσω της δημιουργίας ΘΠΠ και της θέσπισης προστατευτικών μέτρων, θα οδηγήσει στην αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, στην ανάκαμψη των ιχθυοαποθεμάτων, και στη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βιώσιμη αλιεία και τουρισμό καθώς και τροφή και ευημερία στις τοπικές κοινωνίες.

«Η κλιματική κρίση εντείνει τις απειλές που ήδη υφίστανται τα θαλάσσια οικοσυστήματα, ιδιαίτερα στην κλειστή και πολυσύχναστη θάλασσα της Μεσογείου. Οι επιπτώσεις είναι ήδη εδώ, σαφείς για τις κοινωνίες μας και για βασικούς τομείς δραστηριότητας, για τη διατροφή και την υγεία μας. Στοχεύουμε στην προστασία του 30% της Μεσογείου με αποτελεσματικά μέτρα διαχείρισης,

ώστε να μειώσουμε την πίεση στα φυσικά οικοσυστήματα και να τα βοηθήσουμε να γίνουν πιο ανθεκτικά απέναντι στην κλιματική κρίση, επανεξετάζοντας και τον τρόπο που χρησιμοποιούμε τους φυσικούς πόρους», δηλώνει η Παναγιώτα Μαραγκού, επικεφαλής προγραμμάτων προστασίας περιβάλλοντος στο WWF Ελλάς.

Πηγή: [in.gr](https://www.in.gr)